

Số: 04/TC-UB

Tp. Hồ Chí Minh, ngày 09 tháng 5 năm 1977

THÔNG CÁO
VỀ MỘT SỐ QUY ĐỊNH HIỆN HÀNH LIÊN QUAN ĐẾN TỰ DO
THÂN THỂ VÀ TÀI SẢN CỦA NHÂN DÂN

Để giữ gìn an ninh trật tự xã hội, ổn định sinh hoạt bình thường của nhân dân, đồng thời bảo đảm những quyền lợi hợp pháp của người công dân, từ sau ngày giải phóng, Chính phủ cách mạng lâm thời Cộng hoà miền Nam Việt Nam, Ủy ban Quân quản và Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh đã công bố những chính sách cần thiết và ban hành nhiều luật lệ và văn bản pháp quy quy định một số vấn đề liên quan đến tự do thân thể và tài sản của tư nhân như : sắc luật 02/SL/76 về việc bắt, giam, khám người, khám nhà ở, khám đồ vật ; sắc luật 03/SL/76 về các tội phạm và hình phạt ; thông báo ngày 29-8-75 và ngày 12-1-76 của Ủy ban Quân quản, thông tri số 1880/UB ngày 11-11-76 của Ủy ban nhân dân Thành phố về vấn đề bảo hộ tài sản tư nhân và việc kiểm kê xử lý tài sản vắng chủ ; thông báo số 650/UB ngày 9-4-76 của Ủy ban nhân dân thành phố về việc quyên góp ở địa phương ; chỉ thị 4/CT-UB ngày 7-1-77 của Ủy ban nhân dân Thành phố về việc thực hiện quyền khiếu tố của nhân dân, v.v...

Vì sự phổ biến tuyên truyền chưa rộng khắp, thời gian qua còn có người chưa nắm vững những quy định trên nên việc tuân thủ chấp hành chưa được sát đúng, đã có những hành động vi phạm đến quyền làm chủ của nhân dân và lợi ích của Nhà nước.

Thi hành Nghị quyết của Trung ương Đảng và chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ về việc tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa, và để mọi người thông suốt và chấp hành đúng đắn, Ủy ban nhân dân Thành phố xin nhắc lại một số điều đã được quy định như sau :

I.- Về vấn đề bắt, giam, khám người, khám nhà ở và khám đồ vật

1) Luật pháp bảo đảm quyền tự do thân thể, nhân phẩm và quyền bất khả xâm phạm về nhà ở, đồ vật của người công dân.

Chỉ có người phạm tội về hình sự mới có thể bị bắt và tạm giữ.

2) Trừ những trường hợp phạm tội quả tang và trường hợp khẩn cấp, chỉ có những cơ quan có thẩm quyền sau đây mới có quyền ra lệnh bắt giam, khám người, khám nhà ở và đồ vật :

- Viện Kiểm sát nhân dân]

Trong những vụ án hình
sự.

- Tòa án nhân dân]

- Ủy ban nhân dân Thành phố, quận, huyện trong trường hợp cần tập trung để giáo dục cải tạo những phần tử có hành động nguy hại cho xã hội.

- Trưởng và Phó cơ quan Công an quận, huyện trở lên nếu có sự phê chuẩn trước của Viện Kiểm sát nhân dân cùng cấp (đối với các vụ hình sự) hoặc của Ủy ban nhân dân cùng cấp (đối với những phần tử có hành động nguy hại cho xã hội cần tập trung để giáo dục cải tạo).

3) Việc bắt giữ, khám xét phải theo đúng thủ tục như sau :

- Phải có lệnh viết ghi rõ lý do bắt, khám, tên họ chức vụ của người có thẩm quyền ra lệnh và có chữ ký, đóng dấu.

- Phải có mặt của đại diện của chánh quyền sở tại và của một người láng giềng.

- Trường hợp khám nhà ở, đồ vật, phải có mặt của chủ nhà, chủ đồ vật hoặc thân nhân của họ. Phải lập biên bản khám xét, có cán bộ công an tiến hành việc khám xét và đương sự ký tên. Đương sự phải được giữ một bản. Biên bản phải ghi rõ tang vật nếu có.

- Tang vật phải được chuyển ngay đến cơ quan công an hoặc Viện Kiểm sát nhân dân có thẩm quyền. Nếu cần thì niêm phong hoặc cử người coi giữ. Cấm tự ý sử dụng, lấy cắp, thay đổi làm mất, làm hư hỏng tang vật.

- Người bị bắt phải được dẫn ngay đến cơ quan đã ra lệnh bắt.

4) Sa khi bắt hoặc nhận người bị bắt, cơ quan công an hoặc Viện Kiểm sát nhân dân phải xét hỏi ngay và giải quyết trong thời gian quy định (trả lại tự do, tha hẳn, tạm tha, hoặc giải lên cấp trên).

Nếu cần tạm giam, thì phải có lệnh viết của Viện Kiểm sát nhân dân quận, huyện, thành phố hoặc lệnh viết của Công an quận, huyện, thành phố đã được phê chuẩn trước của Viện Kiểm sát nhân dân cùng cấp (nếu là vụ án hình sự) hoặc của Ủy ban nhân dân cùng cấp (trong trường hợp tập trung cải tạo).

5) Trong trường hợp phạm tội quả tang thì bất cứ công dân nào cũng có quyền bắt và giải ngay kẻ phạm tội đến Ủy ban nhân dân, cơ quan công an hoặc Viện Kiểm sát nhân dân gần nhất, sau đó trong vòng 24 giờ phải giải đến quận, huyện.

Những trường hợp sau đây là phạm tội quả tang :

- Đang làm việc phạm tội hoặc ngay sau khi phạm tội thì bị phát giác.

- Đang bị đuổi bắt sau khi phạm tội.

- Đang bị giam giữ mà lẩn trốn.

- Đang có lệnh truy nã.

Trong trường hợp khẩn cấp, thì những viên chức sau đây trong khi làm nhiệm vụ của mình có quyền ra lệnh (hoặc tự mình) bắt, khám người, khám nhà ở, khám đồ vật :

- Đội trưởng Đội tuần tra của cơ quan công an hoặc của quân đội.
- Trưởng phó Đồn công an.
- Trưởng phó Phòng của Sở Công an Thành phố.
- Ủy ban nhân dân xã, phường, sau khi có lệnh viết của Viện Kiểm sát nhân dân, Ủy ban nhân dân hoặc cơ quan công an quận, huyện.

Trường hợp khẩn cấp là những trường hợp sau đây :

- a) Có hành động chuẩn bị phạm tội.
- b) Người bị hại hoặc người có mặt tại nơi xảy ra tội phạm chính mắt trông thấy và xác nhận đúng là kẻ phạm tội.
- c) Tìm thấy chứng cứ phạm tội trong người hoặc tại nhà ở của người tình nghi phạm tội.
- d) Có hành động chuẩn bị trốn hoặc đang trốn.
- đ) Có hành động chuẩn bị tiêu hủy chứng cứ hoặc đang tiêu hủy chứng cứ, làm giả chứng cứ ; có sự thông đồng giữa những kẻ phạm tội với nhau để trốn tránh pháp luật.
- e) Cản cước, lai lịch không rõ ràng.

Người bị bắt trong trường hợp khẩn cấp phải được giải ngay đến cơ quan công an hoặc Viện Kiểm sát nhân dân quận, huyện.

6) Trường hợp khám xét của nhân viên công an làm công tác cảnh sát hành chánh, và cơ quan hải quan, thuế, lâm nghiệp, làm nhiệm vụ kiểm soát tại bến xe, bến tàu, nhà ga, sân bay, trạm gác do luật lệ về hoạt động của các ngành này quy định riêng, không thuộc phạm vi của quy định chung trên đây.

II.- Vấn đề tài sản của tư nhân và việc kiểm kê xử lý tài sản

1) Luật pháp bảo hộ quyền sở hữu của công dân về của cải thu nhập hợp pháp, của cải để dành, nhà ở và các thứ vật dụng riêng khác.

2) Luật pháp bảo đảm nhà ở, đồ vật của công dân không bị xâm phạm. Cơ quan, đoàn thể, đơn vị bộ đội, cán bộ nhân viên Nhà nước không được tự tiện đuổi nhà, chiếm nhà cửa của nhân dân đang ở hoặc kiểm kê tịch thu, trưng dụng tài sản trong nhà.

3) Chỉ những cơ quan có thẩm quyền sau đây mới có quyền ra lệnh kiểm kê tài sản của tư nhân (nhà cửa, đồ đạc, hàng hóa, xe cộ, thiết bị, v.v...) :

- Viện Kiểm sát nhân dân, Toà án nhân dân Thành phố và quận, huyện vì yêu cầu của việc truy tố kẻ phạm pháp hoặc của việc xét xử vụ án.
- Ủy ban nhân dân Thành phố.

- Cơ quan được Ủy ban nhân dân Thành phố ủy nhiệm làm việc này.

(Ủy ban nhân dân quận, huyện trong trường hợp tài sản vắng chủ hoặc trong khi làm công tác đăng ký kinh doanh, được tiến hành kiểm kê tài sản trong phạm vi trách nhiệm được giao và đối với những đối tượng nhất định đã được quy định).

4) Việc kiểm kê nhà cửa hoặc tài sản khác của tư nhân chỉ được tiến hành khi có lệnh của các cơ quan trên đây và phải tiến hành theo thủ tục như sau :

- Phải có lệnh viết của cơ quan có thẩm quyền kê trên. Lệnh phải ghi rõ tên họ, chức vụ của cán bộ ra lệnh kiểm kê, có ký tên và đóng dấu.

- Phải có sự chứng kiến của đại diện Ủy ban nhân dân phường, xã và có sự có mặt của tài chủ, thân nhân hoặc đại diện của tài chủ và của một người láng giềng.

- Phải lập biên bản kiểm kê, có cán bộ công an hoặc cán bộ của cơ quan được giao trách nhiệm tiến hành kiểm kê và tài chủ hoặc đại diện tài chủ ký. Chủ tài sản được giữ một bản.

Nếu cần thì niêm phong hoặc cử người coi giữ trong lúc chờ đợi sự giải quyết dứt khoát về mặt tư pháp hoặc về mặt hành chính. Cấm tự ý sử dụng, lấy cắp, thay đổi, làm mất hoặc làm hư hỏng tài sản kiểm kê.

5) Chỉ có Tòa án nhân dân đặc biệt, khi xét xử về hình sự và Ủy ban nhân dân Thành phố mới có quyền quyết định tịch thu, trưng thu, trưng mua, trưng dụng hoặc tạm quản lý tài sản của tư nhân trong những trường hợp nhất định do luật pháp quy định.

(Việc xử lý những hàng hoá đồ vật, lâm sản, v.v..., mua bán, vận chuyển hoặc cất giữ trái phép thuộc phạm vi của ngành thương nghiệp, thuế, hải quan, lâm nghiệp... có quy định riêng).

III.- Vấn đề đóng góp của nhân dân

1) Ủy ban nhân dân Thành phố nghiêm cấm các địa phương và các cơ quan các cấp thu thuế và lệ phí tùy tiện ngoài chế độ đã được quy định.

2) Cấm các cơ quan địa phương, các đoàn thể, các tôn giáo và các tổ chức xã hội tự ý tổ chức quyên góp trong nhân dân bất cứ dưới hình thức nào.

Mọi việc đóng góp của quần chúng đều phải có quyết định của Ủy ban nhân dân Thành phố.

3) Trường hợp nhân dân phường, xã tự nguyện góp sức người, sức của để làm những công trình phúc lợi tại địa phương như trường học, bệnh xá, nhà hộ sinh, cầu đường... cũng cần có sự chấp thuận trước của Ủy ban nhân dân Thành phố và có sự quản lý chặt chẽ.

IV.- Trường hợp vi phạm các quy định trên

1) Mọi công dân đều có quyền trực tiếp hoặc gửi thư khiếu nại và tố cáo với bất cứ cơ quan Nhà nước nào, từ cấp phường đến cấp Chính phủ trung ương về những hành vi phạm pháp của cán bộ, nhân viên cơ quan Nhà nước. Người bị thiệt hại do hành vi phạm pháp của nhân viên cơ quan Nhà nước có quyền đòi nhân viên hoặc cơ quan đó bồi thường.

2) Những người bắt, giam, khám người, khám nhà ở, khám đồ vật một cách trái phép hoặc dùng nhục hình sẽ tùy trường hợp mà bị thi hành kỷ luật hành chính hoặc bị truy tố trước pháp luật. Nếu có gây thiệt hại về vật chất thì phải bồi thường.

3) Những hành động xâm phạm tài sản riêng của người dân : cướp, trộm cắp, lừa đảo, bội tín, cướp giựt, cưỡng đoạt, chiếm đoạt, chiếm giữ trái phép, cố ý hủy hoại, chứa chấp hoặc tiêu thụ tài sản biết rõ là bị chiếm đoạt đều bị truy tố ra Tòa án nhân dân và xử phạt.

Đối với những trường hợp chiếm đoạt tài sản vắng chủ, không khai báo, dùng giấy tờ giả mạo để chiếm đoạt tài sản vắng chủ, thông đồng với gian thương mua bán đồ đạc tài sản vắng chủ, Ủy ban nhân dân quận sẽ xử phạt bằng biện pháp hành chính, hoặc đề nghị Viện Kiểm sát truy tố ra tòa án.

4) Trong khi tiến hành việc bắt, khám người, khám nhà ở, khám đồ vật mà kẻ phạm tội kháng cự lại hoặc có hành động để trốn tránh pháp luật thì có thể dùng biện pháp cưỡng chế thích đáng bắt kẻ phạm tội tuân theo pháp luật.

Những quy định trên đây nhằm bảo vệ quyền lợi hợp pháp của người công dân.

Bảo đảm cho những quy định đó được thi hành đầy đủ và đúng đắn là nhiệm vụ của mỗi cơ quan, mỗi tổ chức và mỗi cá nhân cán bộ, công nhân viên.

Ủy ban nhân dân Thành phố mong rằng tất cả đồng bào phát huy quyền làm chủ tập thể của mình, nâng cao tinh thần trách nhiệm tôn trọng luật pháp, phát hiện và ngăn ngừa những trường hợp vi phạm, tích cực góp phần vào việc tăng cường pháp chế xã hội chủ nghĩa trong thành phố.

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ
KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH/THƯỜNG TRỰC
VŨ ĐÌNH LIỆU